



Kısa Süreli Komşuluk Mekanları Apartlar: Yenişehir Örneği Short-Term Neighborhood Spaces Apartments: The Case of Yenişehir

Özge ÖZMEN* Günce DEMİR**

Özet: Bu çalışma, Kırıkkale İli Yahşihan İlçesi Yenişehir Mahallesi'nde, Kırıkkale Üniversitesi Beşir Atalay Kampüsü çevresinde hızla yaygınlaşan apartların sosyal yapısını ve komşuluk ilişkilerini sosyolojik bir bakış açısıyla incelemeyi amaçlamaktadır. Hızla değişen dünya sistemi içerisinde komşuluk ilişkileri de değişmektedir. Özellikle Kırıkkale gibi hızla kentleşen ve öğrenci bakımından nüfusu hızla artan bölgelerde komşuluk ilişkilerinin değişimi araştırmanın kilit noktasıdır. Araştırma süreci içerisinde apartların yalnızca bir konaklama mekanı olmasının dışında bir sosyal etkileşim merkezi ve farklı sosyal gruptan olan kişilerin kesişim merkezi olması üzerinde durulacaktır. Aparatlarda yalnızca öğrenciler değil aynı zamanda işçi, memur, emekli, gibi pek çok iş alanı da ele alınmıştır. Çalışma süreci içerisinde kişiler ile anket yoluyla bilgi toplanmış ve gerekli görüşmeler gerçekleştirilmiştir. Elde edilen veriler pivot analizleri ile deşifre edilmiştir. Araştırma süreci boyunca pek çok farklı kesimden kişi ile komşuluk üzerine yapılan araştırma çeşitli kaynaklar ile zenginleştirilerek ortaya konulmuştur. Elde edilen bulgular, sosyolojik teorilerle ilişkilendirilerek yorumlanacak ve sonuçlar genel bir değerlendirme ile sunulacaktır.

Abstract: This study aims to examine the social structure and neighborhood relationships of the rapidly proliferating apartments in the Yenişehir District of Yahşihan County, Kırıkkale Province, around the Kırıkkale University Beşir Atalay Campus from a sociological perspective. In the rapidly changing global system, neighborhood relationships are also evolving. The key focus of this research is the transformation of neighborhood relationships in areas like Kırıkkale, which are experiencing rapid urbanization and a significant increase in student population. The study will address the role of apartments not only as accommodation spaces but also as centers of social interaction and intersections of diverse social groups. The research considers not only students but also workers, civil servants, retirees, and individuals from various other professions residing in these apartments. Information was gathered through surveys and interviews with individuals. The collected data was analyzed using pivot tables. The research process was enriched with various sources and explored neighborhood relationships among different social groups. The findings will be interpreted in relation to sociological theories, and the results will be presented with a general evaluation.

Anahtar Kelimeler: Sosyal Değişme, Apart, Üniversite Etkisi, Komşuluk, Likert

Keywords: Social Change, Apart, University Effect, Neighborhood, Likert

Giriş

Komşuluk, hemen her toplumda tüm insanlar için belirli görev ve sorumlulukları ve işlevi olan temel öğelerden biridir. Bu nedenledir ki neredeyse her toplumda ve kültürde komşuluktan izler görülmektedir. İnsan yaşamı, doğumdan ölüme kadar çeşitli toplumsal ilişkiler ve mekânlarla iç içe geçmiştir. Bu bağlamda mekân, sadece fiziksel bir alan olmanın ötesinde, insanın toplumsal yaşamının şekillendiği ve şekillendirdiği bir boyut olarak karşımıza çıkmaktadır. Toplumsal yaşamın merkezlerinden biri olan mekân, insan ilişkilerinin yaşandığı bir alan olmakla birlikte, bu ilişkilerin inşa edilmesinde de önemli bir rol oynamaktadır. Mekânlara yapılan müdahaleler, toplumsal ilişkilerde de köklü değişimlere yol açabilmektedir.

İnsanlar, yaşamlarını sürdürebilmek için diğer bireylerle sürekli olarak iletişim ve ilişki kurmak zorundadır. Bu gereklilik, sadece psikolojik ihtiyaçların karşılanması için değil, neslin devamlılığı, maddi

* Özge Özmen, Kırıkkale Üniversitesi. <https://orcid.org/0009-0000-8615-3304> | ozmen.ozgeee@gmail.com.

** Doç. Dr. Günce Demir, Kırıkkale Üniversitesi. <https://orcid.org/0000-0001-7747-6769> | guncenyumaz@gmail.com.

ihtiyaçların temini ve daha mutlu bir yaşam için de elzemdir¹. Bu ilişkiler, bilinçli bir şekilde oluşturulan birlikteliklerin yanı sıra, zaman içinde kendiliğinden oluşan komşuluk gibi sosyal bağları da içermektedir. Komşuluk, dünyanın dört bir yanında farklı biçimlerde ortaya çıkan ve çeşitli işlevler üstlenen bir toplumsal kurum olarak öne çıkarmaktadır. Toplumsallaşma sürecinde aile, arkadaşlık ve okul gibi kurumların yanı sıra, komşuluk ilişkileri de önemli bir yer tutmaktadır.

Ancak, komşuluk ilişkilerinin yazılı kültür öğelerinde yer bulması oldukça zordur. Bu ilişkiler, yalnızca ülkeler arasında değil, bölgeler ve mahalleler arasında da büyük farklılıklar göstermektedir. Özellikle küreselleşme ve hızlı değişen yaşam koşulları, komşuluk ilişkilerinde de belirgin değişimlere neden olmaktadır. Türk toplumunda ise komşuluk, günlük yaşamın vazgeçilmez bir parçası olarak kabul edilmektedir. "Ev alma, komşu al" ve "Komşu komşunun külüne muhtaçtır" gibi atasözleri, komşuluğun toplumsal yaşam içindeki önemini ve derinliğini ortaya koyar.

Komşuluk ilişkileri, mekânsal ve toplumsal yakınlıktan kaynaklanan, aile bağlarından sonra gelen en güçlü sosyal ilişki biçimlerinden biridir. Bu ilişkiler, yalnızca mekânsal yakınlıkla sınırlı kalmaz, aynı zamanda toplumsal yapı içerisindeki yakınlık ve uzaklık ilişkilerini de kapsamaktadır. Nirun'un tanımına göre, komşuluk; birbirini ziyaret eden, şahsen tanıyan, yardımlaşan ve sıkı sosyal ilişkiler içinde bulunan ailelerden oluşan küçük yerel yapılardır². Komşuluk, sadece bir mekân ilişkisi değil, aynı zamanda bir cemaat yapısı özelliği sergileyen sosyal bir sistem olarak da değerlendirilmelidir.

Ancak, modern toplumlarda hızla artan bireyselleşme ve teknolojik gelişmeler, geleneksel komşuluk ilişkilerini etkileyerek bu ilişkilerin kaybolmasına neden olmaktadır. Sosyal bilimciler bu değişimi toplumsal çözülme ve yozlaşma olarak yorumlasa da bu konudaki yeterli ve güvenilir araştırmalar henüz sınırlıdır³. Bu makale, komşuluk ilişkilerinin tarihsel ve toplumsal bağlamda nasıl şekillendiğini, mekânla olan ilişkisini ve modern dönemde yaşanan değişimleri incelemeyi amaçlamaktadır. Komşuluğun değişen bir yüzü de Kırıkkale İli Yahşihan İlçesi Yenışehir örneğinde de görülmektedir. Burada görülen komşuluk ilişkileri hem daha kısa süreli hem de mekânsal olarak hızlı değişime açıktır. Yahşihan bölgesi, Kırıkkale Üniversitesi, Beşir Atalay Kampüsü yerleşkesi çevresinde oldukça hızla gelişen kentleşmenin ve öğrencileşmenin bir sonucu olarak apartlar ortaya çıkmaktadır. Yaşanan büyük öğrenci artışında ise çözüm hızla yapılan apartlar ya da apartman dairelerinin bölünmesi ile oluşturulmuş olan pek çok farklı krokiye sahip apartlardır. Bu apartlar içerisinde yaşayan kadın ve erkekler farklı sosyal sınıfa ve geniş bir sosyal sermayeye aynı zaman da birbirinden farklı olan kız, erkek ve karma apart olarak ayrılan mekanlarda kentleşmenin izleri görülmektedir. Apartlar bir işletme görevi de görmektedir. Kendi içlerinde bir yapıya sahip olan apartlar genellikle tek dairede 2- 3 kişinin yaşaması sonucunda görece kalabalık nüfuslara ev sahipliği yapmaktadır.

Komşuluk dendiği zaman sadece fiziksel anlamda yakın olan alanlarda yaşamak anlaşılmamalıdır. Hane komşuluğunun haricinde işyeri komşuluğu, yazlık komşuluğu hatta mezar komşuluğu gibi pek çok komşuluk çeşidinden söz etmek mümkündür. Hemen her komşuluk türünün kendi içerisinde belirli çerçevesi ve kuralları bulunmaktadır. "İş yeri komşuluğu, hane komşuluğundan sonra ilk akla gelendir. Özellikle aynı işi yapan esnafın komşuluk ilişkileri yardımlaşma, eksiklerin temini, zorluklarda destek olma, iş birliğine gitme gibi davranışlar ortaya koyarken bunun tam aksi hallerde bulunur"⁴. Esnaf komşuluğu haricinde aynı işyerinde çalışan kişilerinde komşuluğundan söz etmek mümkündür. Tüm bu

¹ M. Gündüz ve M. C. Yıldız, "Türk Yazılı Kültüründe Komşuluk", Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi 7/25 (2008): 123.

² Nihat Nirun, Sistematik Sosyoloji Yönünden Sosyal Dinamik Bünye Analizi (Ankara: Atatürk Kültür Merkezi Yayınları, 1991), 169.

³ M. Gündüz ve M. C. Yıldız, Komşuluk Kültürü (Ankara: Nobel Akademik Yayıncılık, 2015), 8.

⁴ Gündüz ve Yıldız, Komşuluk Kültürü, 29.

komşuluk ilişkileri sadece iş yaşamında sağlanan destek ile değil aynı zamanda boş zamanların birlikte geçirilmesi, ailelerin birbiri ile tanıştırılması gibi pek çok farklı alanda da rol oynamaktadır.

Yöntem

Araştırmanın Yöntem ve Teknikleri

Araştırma yapılırken nitel araştırma yöntemlerinden faydalanılmıştır. Nitel araştırma “gözlem, görüşme, doküman analizi gibi nitel veri toplama yöntemlerinin kullanıldığı, algı ve olayların doğal ortamı içerisinde gerçekçi ve bütüncül bir halde ortaya konulmasına yönelik nitel bir sürecin izlendiği araştırma⁵” olarak tanımlanabilmektedir. Bir başka bakış ile nitel araştırmalar “İnsanın kendi sınırlarını çözmek, kendi çabasıyla şekillendirdiği toplumsal sistemlerin derinliklerini keşfetmek üzere geliştirdiği bilgi üretme yollarından biridir”⁶. Buradan bakıldığında nitel araştırma yönteminin insanın doğal ortamı içerisinde yine onun sır ve sınırlarını incelemek amacıyla gerçekçi ve bütüncül bir yaklaşımla ilerlediğini söylemek yanlış sayılmamaktadır. Özellikle sosyal ilişkilerin incelenmesi sürecinde sıklıkla tercih edilen nitel araştırma yöntemleri veri toplama sürecinde yalnızca sayıları değil aynı zamanda cümleleri ve ifadeleri de kullanmaktadır.

Bu çalışma çerçevesinde; betimsel ve ilişki kurmaya yönelik bir amaç bulunmaktadır. İlk olarak komşuluk olgusunun genel bir tasviri yapılmış daha sonrasında komşuluk ilişkilerinde varsayılan değişimlere yönelik olarak genellemelere ulaşmak hedeflenmektedir. Bu çalışmanın sonucunda elde edilen veriler sayesinde komşuluk literatürü kapsamında yeni veriler sağlayacaktır.

Yapılan araştırma temelinde değişimi ele alırken. Değişim olgusunu sınırlandırarak Kırıkkale İli, Yahşıhan İlçesi Yenişehir Mahallesi bazlı değişim ele alınmıştır. Burada dikkate alınan değişim öğrenci ve üniversite yapılanmasının bir gereği olarak oluşan yeni tür yerleşim yerlerinden biri olan Apartlar eksenindedir.

Bu araştırmada apart komşuluk ilişkilerinin açıklanması, karşılaştırılması ve farklı bakış açılarının ve varsayımların oluşturulması sağlanmıştır. Apart komşuluk ilişkileri şu değişkenler kapsamında ele alınmıştır:

- Ekonomik Durum
- Eğitim Durumu
- Cinsiyet Durumu
- Mesleki Durum
- Medeni Hali
- Apartta Yaşam Süresi
- Komşuluk İlişkisi Seviyesi
- Komşularla Tanışıklık Düzeyi
- Apart Yaşamının avantaj ve Dezavantajları
- Komşuluk İlişkilerinin Geçmiş ve Günün Değerlendirilmesi

Araştırma için veriler toplanırken komşuluk ilişkilerinin daha net anlaşılabilmesi amacıyla anket metodu uygulanmaktadır. Anket yöntemi genellikle araştırma içerisinde bireylerden sözlü ya da yazılı olarak bilgi toplanması amacıyla kullanılmaktadır. Bireylerin verecekleri bilgileri kendisi, çevresi ait oldukları kurumlarla ilgili olarak değişik türden nitel ve nicel veriler çerçevesinde aktarması beklenmektedir. Anket yöntemi tek bir biçimde uygulanmamaktadır. Yüz yüze görüşerek yapılabileceği

⁵ Gündüz ve Yıldız, Komşuluk Kültürü, 29.

⁶ M. Özdemir, “Nitel Veri Analizi: Sosyal Bilimlerde Yöntembilim Sorunsalı Üzerine Bir Çalışma”, Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 11/1 (2010): 326.

gibi aynı zaman da posta, telefon, internet gibi pek çok ortam üzerinden de anket ile veri toplanabilmektedir. “Anket yöntemi, aşağıdaki durumların biri ya da birkaçı gerekli olduğu hallerde kullanılabilir:

- a) Mevcut olan yayın ya da raporlar içerisinde ihtiyaç duyulan verilerin bulunmaması
- b) Mevcut olan verilerin yeterli ve güncel olmaması halinde
- c) Gerekli görülen verilerin gözlem, deney gibi yollardan toplanamaması halinde”⁷

Anket yardımıyla hem nitel hem de nicel verilere ulaşmak mümkündür. Bu bağlamda sadece akademik çalışmalarda değil aynı zaman da iş, siyaset, eğitim gibi pek çok farklı disiplin içerisinde de anket metodu kullanılmaktadır. Anket metodunun kullanılması için ise araştırma öncesinde bazı noktaların netleşmesi gerekmektedir. Bu noktalar arasında; araştırmanın konusu, yöntemi, araştırmanın uygulanacak olan kişilerin bilgi vereceği düzeyde olabilmesi, uygun ölçekli ifadelerin kullanımı, araştırmaya yardımcı olacak kişilerin yönlendirilmemesi olması gibi noktalar metodun kullanımı bakımından hayati öneme sahiptir. “Anket metodu ile alınan bilgiler gözlem, deney ya da literatürde var olan veriler ile desteklenmeli ve irdelenmelidir. Elde edilen bu verilerin bilgisayar ortamında veri girişine ve bu veri girişine bağlı olarak analizler ve testlere olanak tanınması gerekir. Kısaca, uygun bir anket ölçeği kullanılma ve bu bağlı olarak geçerli ve güvenilir verilerin analizi ve rapor haline getirilmesi ile araştırma tamamlanmalıdır”⁸.

Bu araştırma kapsamında uygulanan anketin sonuçları, bilgisayarda Pivot analiz yöntemiyle ortaya konmuştur ve basit dağılım tabloları oluşturulmuştur. Oluşan bağımsız değişkenler ile bağımlı değişkenler arasında ilişkiler kurulması için çabalanmıştır. Oluşan istatistiki verilerin bağlamında bağımlı değişkenlerin artışı, azalışı ya da bağımsız değişkenlerle olan ilişkisi içerisinde varlığı ya da yokluğuna vurgu yapılmıştır.

Araştırmanın Evren ve Örneklemi

2023 yılı sonundaki rakamlara göre Yahşihan ilçesinin nüfusu 39.731. Bu nüfusun 19.585 erkek ve 20.146 kısmı kadınlardan oluşmaktadır. Araştırmanın evreni ise Kırıkkale İlinin Yahşihan İlçesinin bir mahallesi olan Yenişehir Mahallesi kapsamaktadır.

Araştırmanın örneklemi oluşturan Yenişehir Mahallesi seçilirken temel amaç apart kültürünün il içerisinde en yaygın görüldüğü alanın seçilmesidir. Özellikle üniversitenin hemen çevresini oluşturan Yenişehir Mahallesi içerisinde apart oluşumları her geçen gün artış gösterirken aynı zamanda buna bağlı olarak apart komşuluk ilişkileri de değişim içerisinde girmektedir.

Araştırmanın örnekleme ise Yenişehir Mahallesi Apart türü bir evde ikamet eden yaş, cinsiyet vb bakımdan tamamen tesadüfi ve sınırlamasız olarak seçilen 50 kişidir.

Araştırmanın Sınırları

Bu araştırma Kırıkkale ilinin Yahşihan ilçesinde yer alan Yenişehir mahallesinde ikamet eden birbirinden farklı eğitim düzeyi, kültürel birikime sahip olan ve apart yaşamında hala yaşayan ya da belirli bir süre yaşamış olan kişileri kapsamaktadır. Bu bağlamda araştırmanın temelinde komşuluğun ve komşuluk ilişkilerinin değerlendirilmesi için pek çok farklı etki göz önüne alınarak farklı değişkenlerin etki dereceleri ortaya konmaya çalışılmaktadır.

Araştırmanın ilerleyen süreçlerinde, anket uygulaması ile elde edilen verilerin tasviri, dağılımı açıklanmaya çalışılmış ve oluşturulan varsayımların geçerlilikleri tespit edilmiştir. Değişkenler arasında bulunan ilişki ve değişim temel alınarak tespitler yapılmaya çalışılmıştır. Literatür içerisinde yer alan komşuluk verileri de araştırmanın belirli bölümlerinde yol gösterici olarak kullanılmıştır.

⁷ R. Arıkan, “Anket Yöntemi Üzerinde Bir Değerlendirme”, Haliç Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi 1/1 (2018): 97.

⁸ Arıkan, “Anket Yöntemi Üzerinde Bir Değerlendirme”, 97.

Komşuluğun toplumların varoluşlarından itibaren hemen her döneminde açıkça görüldüğü ve sürekli bir ilişki biçim olduğu ortadadır. Bu noktada önemli olan noktalardan biri komşuluk ilişkilerini niteliği ve niceliği olmaktadır. Genellikle üniversite bölgeleri içerisinde komşuluk ilişkilerinin olmadığı yeni neslin komşuluk ilişkilerini eskisi kadar önemsemediği ile ilgili yaygın bir görüş bulunmaktadır. Bu araştırma ile bu yaygın görüşün Yenişehir mahallesinde bulunan apartlarda yaşayan kişiler için varlık düzeyi ortaya konulmuştur.

Çalışma Takvimi

Araştırma çerçevesinde komşuluk ile ilgili olan kaynaklardan faydalanılırken bunun beraberinde yeni kaynakların tespiti için de arayışlar gerçekleşmiştir. Özellikle internet üzerinden ulaşılan pek çok makale, araştırma, bitirme tezi gibi kaynaklardan faydalanılmıştır. Literatür taraması ilk iki ay içerisinde gerçekleştirilmiştir. Ancak araştırma süreci boyunca bu taramalar devam etmiş ve güncellenen bilgiler ışığında değişikliklere yer verilmiştir.

Literatür taramalarına da bağlı olarak araştırma çerçevesine en uygun şekilde soru kağıtları oluşturulmuştur. Bu oluşum yaklaşık iki aylık bir süreç içerisinde gerçekleşmiştir. Bu soru kağıtlarına bağlı olarak ulaşılmak istenen 50 kişilik sayı için kişiler seçilmiştir. Kişilere ulaşılması, anket formlarının doldurulması vb süreçler ise bir aylık süreç içerisinde tamamlanmıştır.

Alandan verilerin toplanması, bu verilerin uygun şekilde tasnif edilmesi, geçersiz anketlerin belirlenmesi ve yerlerine yeni anket çalışmalarının yapılması gibi süreçler ise üç ay içerisinde tamamlanırken ikinci üç aylık süreçte ise tamamlanan anket çalışmalarından elde edilen verilerin incelenmesi, bilgisayar ortamına girişinin sağlanması pivot analizlerinin yapılması bağımlı ve bağımsız değişkenlerin belirlenmesi alana yeni katkı sağlayacak şekilde anlamlı ilişkiler kurulması süreci gerçekleştirilmiştir.

Son üç aylık süreç içerisinde ise anketlerden elde edilen verilerin ışığında genellemeler ve apartlarda bulunan komşuluk ilişkileriyle ilgili bilgiler tespit edilmiştir. Çalışma sonlanmıştır.

Bilgi Toplama ve Analiz Teknikleri

Araştırma süreci içerisinde veriler, araştırmanın amaçlarına bağlı olarak hazırlanan anketler yardımıyla toplanmıştır. 24 sorudan oluşan anket formu içerisinde 4 ayrı kategori bulunmaktadır.

- Araştırılan grubun demografik bilgileri
- Araştırılan grubun apart komşuluk ilişki düzeyini ölçmeyi amaçlayan likert ölçeği
- Apart yaşamının detaylandırıldığı açık uçlu sorular
- Geçmişte yaşanan komşuluk ilişkileri ile bugün yaşanan komşuluk ilişkilerinin karşılaştırılması

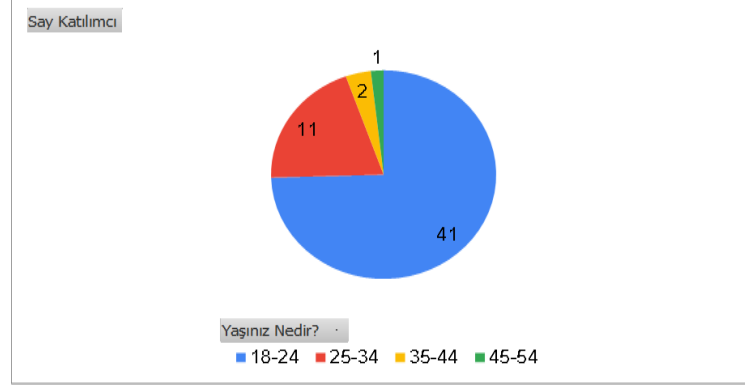
Araştırma sağlanan grubun komşuluk ilişkilerine bakışları ve pratikleri hemen her grup içerisinde irdelenmiştir.

Araştırma başlangıçta saha uygulaması olarak planlanmakla birlikte yaşanan 6 Şubat 2023 Hatay depremi nedeniyle okulların online eğitime dönmesi araştırmanın yapılması planlanan Yenişehir bölgesinde ki apartlarda yaşayan öğrencilerin memleketlerine dönmeleri gibi nedenlerle saha çalışması yapılamamıştır. Bunun yerine bu kişilere ulaşmanın daha kolay olduğu Google Anket üzerinden anketler oluşturulmuş ve kişilere ulaştırılmıştır. Toplamda 56 kişinin katılım sağladığı anketler içerisinde 3 anket formu çelişkili ve yanıltıcı cevapları nedeniyle envanter içerisine dahil edilmemiştir. Sonuç olarak 50 kişiye ulaşılmak istenen çalışma içerisinde hedeflenen sayıya ulaşılmıştır. Toplanan veriler incelmeler sonrasında Excel sistemi üzerinden Pivot Analiz haline getirilmiştir. Pivot analiz sürecinde bağımlı ve bağımsız

değişkenler belirlenmiş ve nitelikli veriler toplanmak için doğru eşleşmeler ile tablolar, grafikler oluşturulmuştur.

Bulgular

Örneklem grubuna dahil olan katılımcıların yaş dağılımı pivot analizi sonucunda pasta grafiği olarak değerlendirildiğinde şu şekildedir;

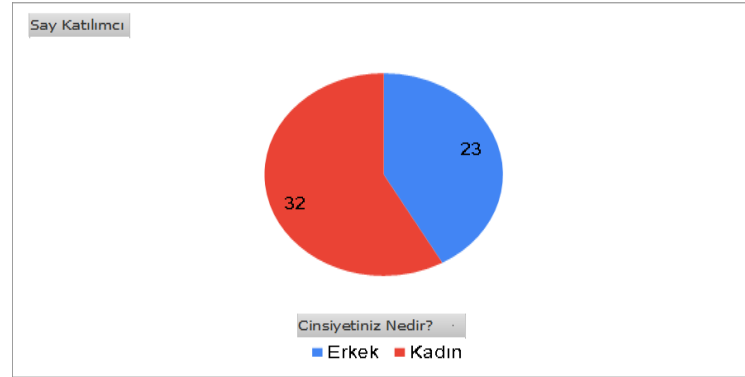


Figür 1.

Yenişehir Mahallesinde Apart yaşamını tercih eden 18-24 yaş aralığında bulunan 41 kişi bulunur. 25-34 yaş grubunda ise 11 kişi yer almaktadır. Görüldüğü üzere 18 ila 34 yaş aralığında apartta yaşayan kişilerin sayısı pasta grafiğinde büyük bir yer kaplıyorsa 35-44 yaş aralığında sadece iki kişi bulunur. 45-54 yaş aralığında ise tek kişi bulunmaktadır.

Örneklem Grubu Cinsiyet Dağılımı

Örneklem grubunda yer alan kişilerin cinsiyet dağılımı aşağıdaki gibidir.

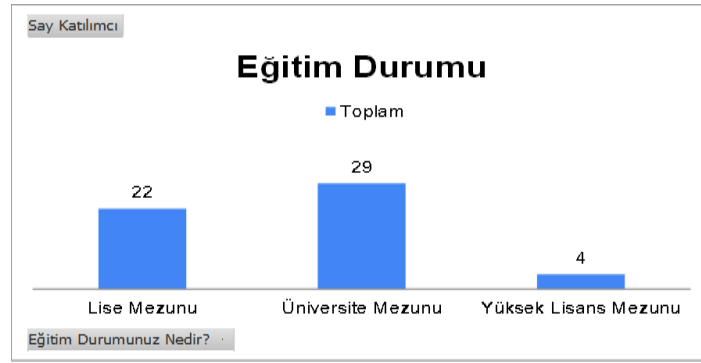


Figür 2.

Cinsiyet dağılımını incelediğimizde 32 kadın 23 erkek olduğu görülmektedir.

Örneklem Grubu Öğrenim Durumu

Komşuluk ilişkilerinin belirlenmesinde bir diğer önemli nokta öğrenim durumu içerisinde olmaktadır. Örneklem grubu içerisindeki öğrenim grubu dağılımı aşağıdaki gibidir.

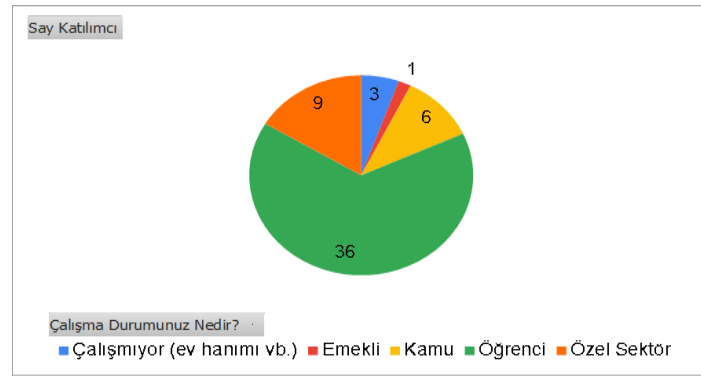


Figür 3.

Örneklem grubu içerisinde apartta yaşayan kişilerin 29'u üniversite mezunu olurken hemen ardından 22 kişi lise mezunudur. 4 kişi ise yüksek lisans mezunu olarak eğitim seviyesi belirtmiştir.

Örneklem Grubu Çalışma Durumu

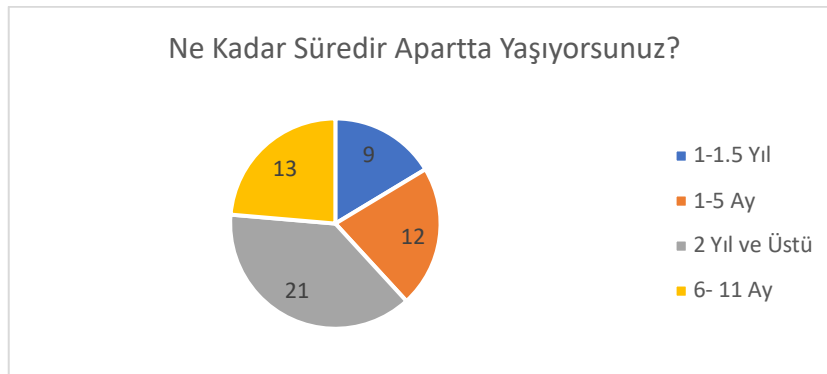
Örneklem grubun meslek durumu aşağıdaki gibidir.



Figür 4.

Çalışma durumundan incelendiğinde özellikle öğrenci yoğunluğunun 36 kişi ile büyük çoğunluk olduğu görülür. Hemen arkasından 9 kişi ile özel sektörde çalışan kişiler bulunmaktadır. 6 kişi ise kamu personeli olarak görev yapmaktadır. Çalışan kişiler haricinde 1 kişi emekli iken 3 kişi ise çalışmıyordur. Görüldüğü üzere Yenışehir üniversite çevresinde olması nedeniyle öğrencilerin yoğunluklu olarak kaldığı bir yerleşim yeridir. Ancak sadece öğrenciler değil kamu ve özel sektörde çalışan kişilerce de sıklıkla tercih edilmektedir.

Örneklem Grubunun Apartta Yaşama Süresi

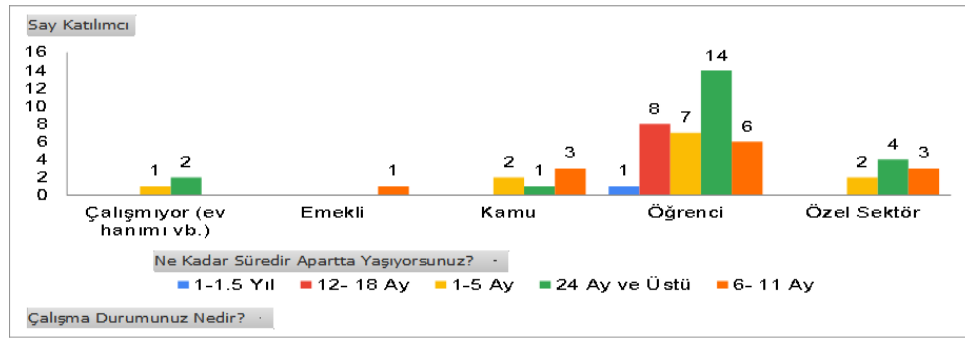


Figür 5.

İkamet edilen apartlarda katılımcıların yaşama süreçleri bakımından büyük ağırlıklı bir grup belirtmek mümkün değildir. Verilere bakıldığında 24 aydan daha fazla süredir apartta yaşayan kişi sayısı 21 iken, 6-11 ay arasında apartta yaşayan kişi sayısı 13 olmaktadır. Daha kısa süreli olarak 1 ila 5 ay arasında 12 kişi yaşamaktadır. Buradan bakıldığında apartta yaşama süresi ile kişi sayısı bakımından bir bağlantı kurulamadığı açıkça görülmektedir.

Örneklem Grubunun Apartta Yaşama Süresi ve Eğitim Durumu İlişkisi

Yapılan genellemeler arasında yer alan bir diğer ilişki ise eğitim durumu ile Apartlar arasında olmaktadır. Apartlarda uzun zamandır yaşayan kişilerin genellikle öğrenciler ve çevrede yer alan fabrikalarda çalışan kişiler olduğu düşünülmektedir. Bununla ilgili verilerin incelenmesi aşağıdaki gibi olmaktadır.



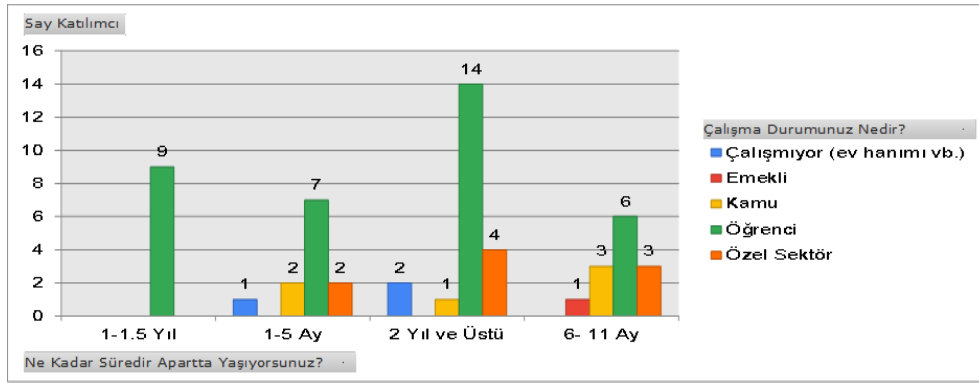
Figür 6.

Verilerde görüldüğü üzere apartta 2 yıldan uzun süredir yaşayan 14 kişi öğrenciyken 4 kişi özel sektörde çalışmaktadır. 2 kişi çalışmaz iken sadece bir kişi de kamu personelidir. Tam tersi olarak 1 ila 5 ay kadar kısa sürede kalanların durumuna bakıldığında ise 7 öğrenci bulunurken 2’şer kişi olarak kamu ve özel sektörde çalışan kişiler görülmektedir. Bu bağlamda bakıldığında çalışma durumu ile apartta yaşama arasında doğrusal bir bağlantı olduğunu söylemek doğru olmamaktadır.

Komşuluk hem kent hem de kırsal kesimler içerisinde şu ya da bu şekilde işlev gören etkin bir kurumdur. Özellikle sosyalizasyon süreci içerisinde aile, arkadaş gibi komşular da en etkili olan unsurlar arasında yer almaktadır. Bu nedenledir ki komşuluk özellikle toplumsal yaşamın kavranması için başat noktalardan biridir. Yeni gelişen komşuluk yapılarından biri olan apart komşuluğu içerisinde de bu sosyalizasyon süreçlerini etkin bir şekilde görülmektedir. Apart yaşamı içerisinde hem kısa hem uzun vadeli yaşam tercihleri bulunmaktadır. Genellikle apartlar, üniversite ya da sanayi gibi önemli iş alanları etrafında gelişmektedir. Bu nedenledir ki burada yaşamayı tercih eden kişiler ya öğrenimlerinin sonuna kadar ya da iş yaşamının oturması sürecine kadar burada yaşama niyeti ile hareket etmektedir. Uygulanan anket verilerinin çıktıları da göz önüne alındığında öğrenci kesimi apart yaşamı içerisinde daha yoğun görülmektedir.

Örneklem Grubunun Çalışma Durumu ve Apartta Yaşam Durumu

Komşuluk ilişkileri bakımından incelendiğinde özellikle çalışan kişilerin komşuluk ilişkilerinin daha zayıf olduğu ile ilgili varsayımlar bulunur.

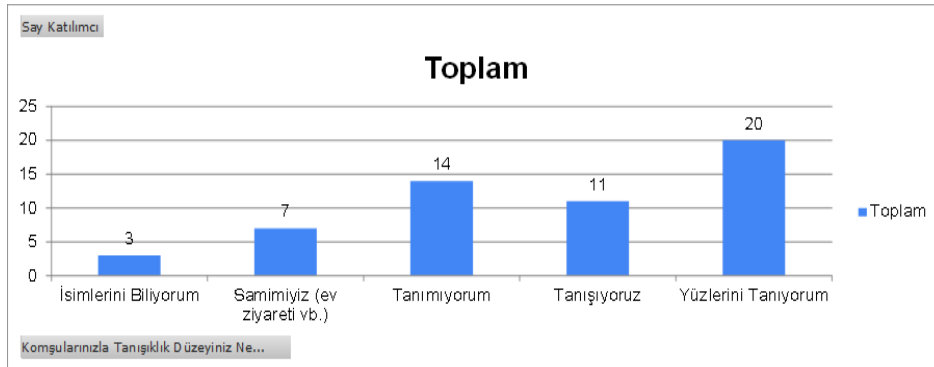


Figür 7.

Araştırma sonucunda elde edilen verilere göre hem uzun hem de kısa süreli apartta konaklama ilişkisi incelendiğinde öğrenci sayısının daha fazla olduğu görülmektedir. Bunun en temel nedenlerinin başında yeni kurulan komşuluk ilişkileri içerisinde yer alan apart ilişkilerinin genellikle üniversite çevreleri ya da sanayi kuruluşları gibi önemli ölçekte iş gücü karşılayan kesimler etrafında oluşmaktadır. Özellikle bu bölgelere olan yoğun iş gücü, öğrenci vb akına karşı apartman, daire gibi alışlagelmiş yapılar yerini apartlar gibi tek bir evin odalarının birden fazla yabancı kişiye sunulması durumu ortaya çıkmaktadır. Temel olarak apartların kuruluş amacının bir sonucu olarak öğrenci ve özel sektörde çalışan kişilerin yoğun olarak yaşadığı alanlar olduğu bu veriler ile de görülmektedir.

Örneklem Grubun Komşularını Tanıma Düzeyi

Yenişehir Mahallesinde apartta yaşayan katılımcıların komşularını tanıma düzeyleri aşağıdaki gibidir.



Figür 8.

Apartta yaşayan 20 kişi apart komşularının sadece yüzlerini tanıırken 14 kişi ise tanımadığını belirtmektedir. 11 kişi tanıdığını belirtirken, 7 kişi samimi olduğunu ev ziyaretlerinde bulunduğunu belirtmektedir. 3 kişi ise sadece isimlerini bildiğini bildirmektedir.

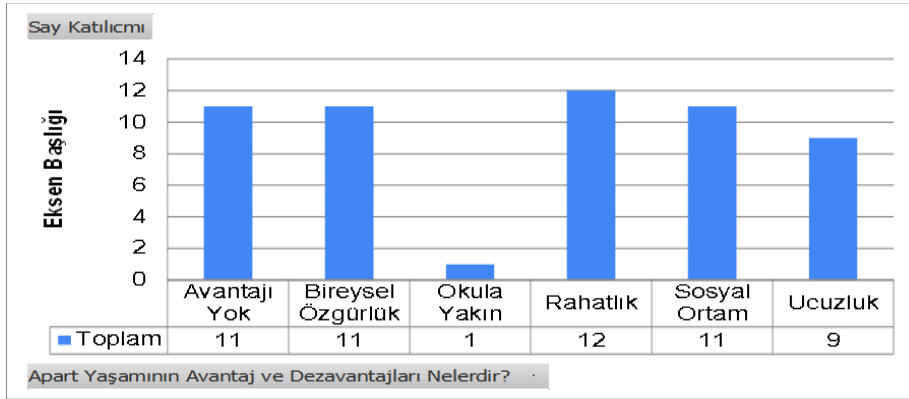
K15 bu konuyla ilgili olarak komşularıyla ilişkilerini avantaj olarak yorumlamaktadır. K15; “Samimi ortamlar oluşup, eğleneceğimiz vakitler oluyor en güzel avantajı bu fakat bazı insanlar yalnızca kendilerini düşünüp ses kontrollerini ayarlayamıyorlar oldukça ses, gürültü sıkıntısı yaşanıyor”. Benzer olarak K22 şu ifadeleri kullanmaktadır: “Komşularımla yaş aralığında daha yakın olması iletişim kurabilme açısından daha iyi”. Buradan bakıldığında kişilerin komşuları ile tanışıklık düzeylerinin komşuluk ilişkilerine bakışının üzerinde de değişikliğe neden olduğu görülmektedir.

Bu noktada Nirun’un ifadesiyle; “Cemaat tipi ilişkilerden biri olan komşuluk ilişkileri biz duygusunu barındıran güçlü bir etkileşim alanıdır. Bu bağlam içerisinde bütün informal cemaat oluşumunda görülen

itimat olan havayı taşıyor olmak zorundadır”⁹. Bu bakış ile bakıldığında apart tipi yaşam koşulları içerisinde bulunan kişilerin benzer yaş ya da iş grupları içerisinde olduğu görülür. Özellikle komşuluk ilişkileri içerisinde kişilerin komşularının kendileri ile benzer oldukları noktalarda daha sık kesiştiği görülür. Benzer biçimde yine problemlerin çıkış noktası da kendileri ile benzer kişiler ile yaşamaktadırlar.

Apart Yaşamının Avantaj ve Dezavantajları

Çoğunlukla öğrenci ve çalışanların yaşamayı tercih ettiği apartların avantaj ve dezavantaj tablosu aşağıdaki gibidir.



Figür 9.

Apart yaşamını “rahatlık” bağlamında avantaj olarak ele alan 12 kişi bulunurken “sosyal ortam”, “bireysel özgürlük” ve “avantajı yok” olarak değerlendiren 11’er kişi bulunmaktadır. “Ucuzluk” bağlamında avantajlı olduğunu düşünen 9 kişi bulunurken sadece bir kişi “okula yakın” olması nedeniyle apart yaşamının avantajlı olduğunu düşünmektedir.

Katılımcıların büyük çoğunluğu rahat bir ortam sağlanması gibi nedenlerle apart yaşamını tercih etmektedir. Buradan da görüldüğü üzere hemen her alanda olduğu gibi yaşamayı seçilen yerlerde de bireyselleşme esaslı değişimler yaşanmaktadır. Bu noktada Simmel’in bireysellik ve kültür eserinden faydalanmak mümkündür. Simmel’e göre her birey diğerleri kadar özeldir fikri hatalı bir fikirdir. Bunu eserinde şöyle ifade eder “Her birey diğerleri kadar özel ve kıyaslanamaz oluşundan eşitlik fikrine ulaşmak bana kabul edilemez geliyor. Bir bireyin kıyaslanamaz oluşu kendinden kaynaklı bir olumlu bir nitelik sayılamaz ancak bu sadece bir kişide bulunamadığı gibi başkasında bulan gözlemcinin verdiği yargıya göre birbirinden farklı olabilecek başkalarıyla yapılan bir kıyaslanmanın sonucudur”¹⁰. Çıkan sonuca bakıldığında görülen en subjektif yanlardan biri de hemen her katılımcının kendi bireysel öznel görüşleri olsa dahi hemen her birinin ortak bir payda içerisinde buluşmasıdır.

Yine Simmel’in görüşlerinden yola çıkarak katılımcıların sosyal ortam yanıtlarının nedenine de sosyolojik bir bakış sunmak mümkündür. “Birey toplumsallaşma içinde kapsanır ve aynı zamanda kendini onun karşısında bulur. Hem toplumsallaşma organizması içindeki bir bağıdır hem de özel bir organik bütündür hem toplum için hem de kendisi için var olur”. Aslında apart tipi yaşam içerisinde kişiler her ne kadar bireysel özgürlük bakımından yeterli doyuma ulaşsa da bu kültür içerisinde birey toplumsallaşma kapsamında da kalmaktadır. Bu açıdan birey hem organik bir parça olurken hem de o topluluğun içinde de var olmaktadır.

Katılımcıların büyük çoğunluğu apart yaşamının avantajlı olduğunu düşünse de apart yaşamının dezavantajı olduğunu düşünen de belirli bir kısım bulunmaktadır. Dezavantaj olarak görülen durumların

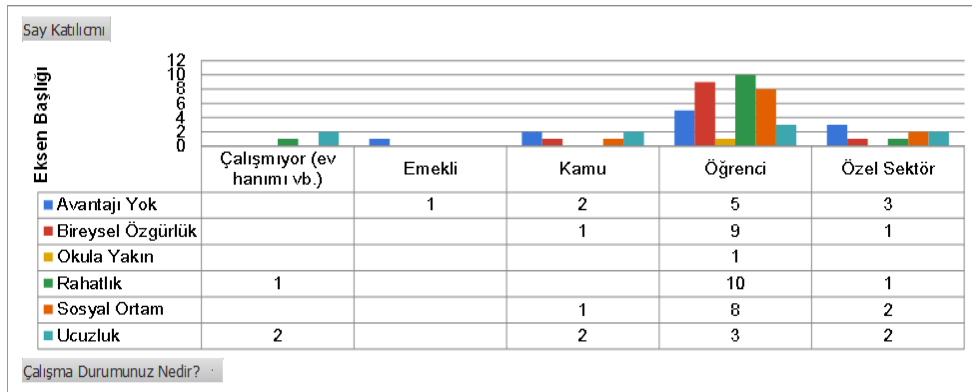
⁹ Nirun, Sistematik Sosyoloji, 173.

¹⁰ G. Simmel, The Sociology of Georg Simmel, Ed. K. H. Wolff (Glencoe: Free Press, 1950), 261.

başında apartta yaşayan kişilerin yine komşuluk ile ilgili problemleri olmaktadır. Pek çok katılımcı için apart yaşamı içerisinde komşuluk oldukça sağlıklı ilerlerken belirli katılımcılar için ise komşuluk yok denecek kadar azdır. Yine apart yaşamı içerisinde katılımcılar tarafından “öğrenci apartı” olarak tanımlanan ve sadece okul döneminde misafirlerini ağırlayan apartların yazın okulların kapalı olduğu dönemlerde kapalı olması da katılımcılar için dezavantajlı bir durum olarak görülmektedir. Yine apartların giriş-çıkış saatlerinin olmaması, komşuların gürültü problemleri de dezavantaj olarak katılımcıların sunduğu yanıtlar arasında yer almaktadır.

Apart Yaşamının Avantaj ve Dezavantajları ve Meslek İlişkisi

Varsayım olarak apart yaşamında öğrenci ve çalışanlar bulunur ve bu kişilerde okula ve iş yerlerine yakınlığı nedeniyle bunu tercih etmektedir. Grafik yardımıyla bu durum aşağıdaki gibi incelenebilir.



Figür 10.

Çalışmayan kişiler “ucuzluk” ve “rahatlık” ekseninde apart avantajlarını değerlendirirken, emekli olan bir kişi ise “avantajı yok” olarak değerlendirmiştir. Kamu görevlisi olan kişiler ise “ucuzluk”, “sosyal ortam”, “bireysel özgürlük” ve son olarak 2 kişi ise “avantajı yok” olarak değerlendirmede bulunmuştur. Özel sektörde çalışan ve apartta yaşayan kişiler ise üç kişi “avantajı yok” olarak değerlendirirken “bireysel özgürlük”, “rahatlık”, “sosyal ortam” ve “ucuzluk” olarak apart yaşamının avantajlarını sınıflandırmaktadır. Apart yaşamında en sık karşılaşılan meslek grubu olan öğrencilerden ise en fazla “rahatlık” ve “bireysel özgürlük” yanıtı gelmiştir. Bu noktada K2 “Üniversite burada olduğu için mecburum burada kalmaya yurtta kalamam yalnızlığı seviyorum.” İfadesi ile hem okula olan mesafe hem de yalnızlık isteğinin bir arada olduğu görülmektedir. Yine K4 “Daha rahat, konforlu, kendi halimde olması ve kampüsüne yakın olması.” İfadesi ile benzer şekilde okula yakınlık öğrenciler için hayati öneme sahiptir. Fakülteye yakınlığının dışında aynı zaman da yurtlar ile ilgili problemlerde öğrencilerin apart yaşamını tercih etmeleri için neden olmaktadır. Bu konuyla ilgili katılımcıların birkaçının ifadesi şu şekildedir:

K15: “Yurt çıkmadı bu nedenle apart tercih ettim”

K21: “Apartta kalma nedenim herhangi bir saat kavramı ile kısıtlanmadığı için apartı tercih ediyorum. Özel yurtlarda tek kişilik odalar olsa dahi oda kullanım alanları küçük ve diğer oda ile iç içe olduğundan bütün gürültüyü konuşmayı vs duyulabilecek şekilde olup, apartlarda odalar biraz daha geniş ve kullanım açısından daha rahat olduğu için tercih ediyorum. Kaldığım apartı seçme nedenim ise herhangi bir fatura vs olayı ile ilgilenmiyorum (elektrik, su vs) ödendi mi unuttum gibi endişelere kapılmıyorum. Ulaşım açısından merkezi bir konumda olması ve canlı müzik gibi kafelerden uzak olması tercih etmem de önemli etkenlerden olmuştur”.

K31: “Yurdun kalabalık olması nedeniyle yurt yaşamında zorluklar çekiyordum. Fiyatı, konumu ve evin yaşanabilir düzeyde olması nedeniyle bu apartı tercih ettim”.

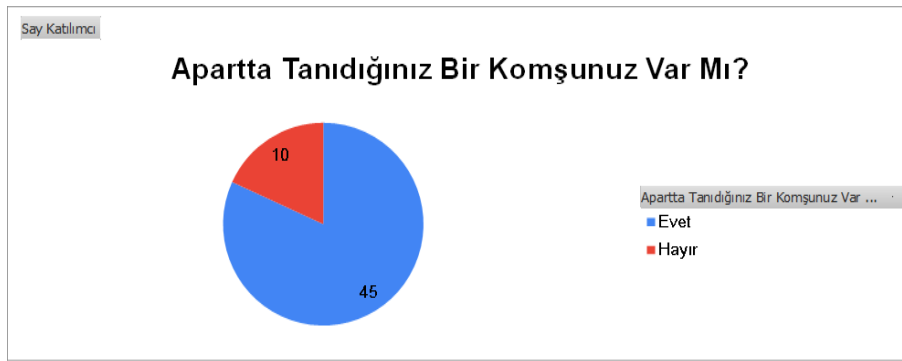
Görüldüğü üzere pek çok öğrenci yurt sıkıntılarından dolayı apart tercihinde bulunmaktadır.

K38: “Kendi sorumluluklarımı alabilme ve yurda göre daha rahat konforlu olması. Yaşamak için seçtiğim apart ise gerek güvenlik önlemi olsun gerek sorun çözebilme yöntemleri olsun gayet iyi olması”.

Özellikle bu noktada Simmel’in bakışından ziyade daha modern insan görüşünden ilerlemek sağlıklı olacaktır. Komşuluk ilişkileri geçmişten bugüne doğru hareket halinde ilerlemektedir. Komşuluk ilişkileri tarihsel süreç bağlamında önemli dönüşümler geçirmiştir. Geçmişten günümüze doğru bakıldığında komşuluk ilişkilerinin daha sıkı ve toplumsal bağların daha sıkı bir konumda iken günümüzde hızla daha bireysel ve özne merkezli olarak ilerlediği görülmektedir. Bu değişim günümüz küreselleşmesinin en belirgin dinamikleri arasında yer alır. Bu bağlamı Emile Durkheim’in dayanışma biçimlerini açıklarken ortaya koymuş olduğu “mekanik dayanışma” ve “organik dayanışma” fikirlerinden yola çıkarak bu alanı irdelemek mümkün olacaktır. Durkheim mekanik dayanışmanın geleneksel toplumlar da yaşayan bireylerin benzer işlev ve değerler içerisinde olduğu ve yine buna bağlı olarak bir dayanışma şekli içerisinde olduğunu ifade eder. Organik dayanışma ise, modern toplumların farklı olan bireylerin bir arada olma şekillerini açıklamaktadır. Mekanik dayanışmadan organik dayanışmaya doğru hareket eden bu dönüşümü komşuluk ilişkileri üzerinde bir yansıma olarak görmek de mümkündür. Geçmişte komşuluk ilişkileri içerisinde birlikteliği, bir aradalığı ve dayanışmayı daha net gözlemlerken günümüzde daha bireysel ve daha kopuk ilişkiler doğası oluşmaktadır. Modern yaşam ile oluşan özne merkezli ve bireysel çıkarların ön plana konulduğu hem apart kültürü hem de kentsel yaşam içerisinde etkisini gün geçtikçe göstermektedir. Bu dönüşüm sürecini yalnızca bireyselleşme eksenli ele almak yetersiz kalabilir. Küreselleşme özellikle daha yerel düzeyde komşuluk ilişkilerini etkileyen bir başka önemli faktördür. Küreselleşme bireyleri hem daha geniş dünyaya açılmalarını kolaylaştırırken aynı zaman da kendi topluluklarına yabancılaşmasının da bir yüzüdür.

Örneklem Grubunun Yaşadığı Apartta Tanıdığı Komşu Bulunması

Örneklem grubu içerisinde kişilerin apartta tanıdığı bir komşusunun olup olmaması durumu verileri aşağıdaki gibidir.

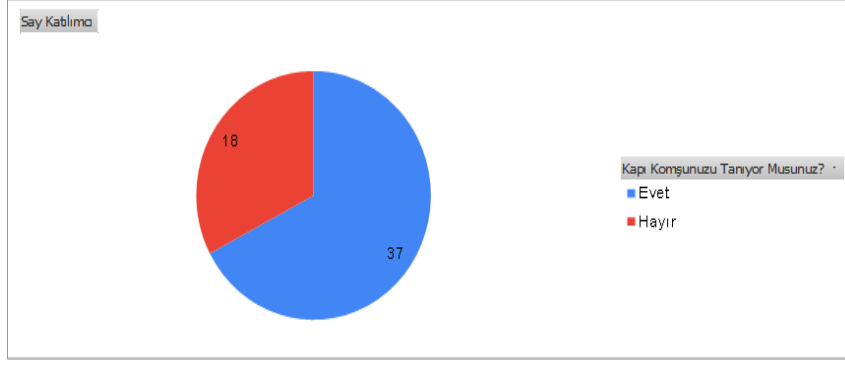


Figür 11.

55 kişiye uygulanan anket içerisinde 45 kişi apartta tanıdığı bir komşusu olduğunu belirtirken 10 kişi tanımadığını belirtmektedir. Bu noktada apartta yaşayan kişilerin büyük çoğunluğunun apartta en azından bir komşusunu tanıdığı görülmektedir.

Örneklem Grubunun Yaşadığı Apartta Kapı Komşusunu Tanıma Durumu

Örneklem grubu içerisinde apartta kapı komşusunu tanıma düzeyi grafiği aşağıdaki gibidir.

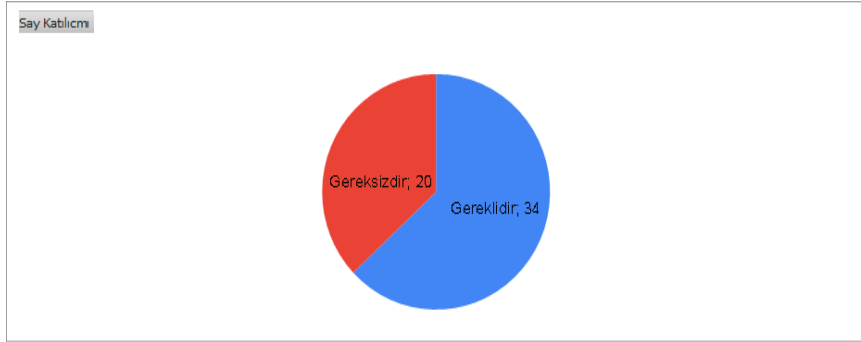


Figür 12.

Apart yaşamı içerisinde kişilerin komşularını çoğunlukla tanıdığı görülmektedir. Genellikle apartman, müstakil ev vb yerleşim yerlerinde kapı komşuluğu oldukça önemli olmaktadır. Yeni gelişen apart komşuluk kültürü içerisinde ise 37 kişi kapı komşusunu tanımaktadır. Ancak 18 kişi yaşadığı apartta kapı komşusunu tanımamaktadır.

Örneklem Grubunun Komşuluğu Gerekli Bulma Durumu

En bilinen atasözlerinden biri “ev alma, komşu al” atasözüdür. Geçmişten bugüne kadar gelmiş olan bu atasözü Türk toplumunda komşuluğun ne kadar önemli bir yeri olduğunu ortaya koymaktadır. Bu nedenle apartlarda yaşayan kişilerin de komşuluğu gerekli bulması durumu önemlidir. Bu durumun açığa kavuşması aşağıdaki tabloda görülmektedir.



Figür 13.

Araştırmaya katılan katılımcıların 34’ü komşuluğun gerekli olduğunu belirtirken, 20 kişi ise gereksiz olduğunu belirtmektedir. Buradan bakıldığında araştırmaya katılan kişilerin büyük bir kısmı komşuluğun gerekli olduğunu düşünmektedir. Gereksiz olduğunu düşünen bazı katılımcılar bu durumu şu şekilde açıklamaktadır:

K2: “Bence komşuluk gereksizdir. Evet birilerini tanımak çok güzel her sabah güneydın demek de güzel ama gerek de yok gibi”.

K4: “Herkesi tanıma ihtiyacı hissetmiyorum”.

K31: “İnsanlarla çok samimi olmayı gereksiz görüyorum. Selamlaşmak benim için yeterli oluyor”.

K50: “Hayır komşuluk ilişkisi kurmam komşulardan korkarım sanırım izlediğimiz haberler sebebiyle”

Katılımcıların gereksiz olduğunu düşünen kesimi özellikle çevresel etkenlerden dolayı komşuluk ilişkilerini daha seviyeli kurmaktan yanadır. Gerekli olduğunu düşünen bazı katılımcılar ise bu durumu şu şekilde açıklamaktadır:

K8:” Komşuluk kesinlikle gerekli tek başıma kaldığım için hem yardıma ihtiyacım olabiliyor hem de insanın sosyal anlamda ihtiyacını karşılıyor”.

K9: “Elbette, ev alma komşu al demişler gerekli olduğunu düşünüyorum fakat, bu her zaman mümkün olmayabiliyor ve iletişimimiz sadece selamlaşmaktan ibaret olabiliyor”.

K14: “Kesinlikle evet, komşu komşunun külüne muhtaçtır atasözü tam da burada devreye giriyor insan ikili ilişki kurmayı, sohbet edebilmeyi anlaşılmayı ve anlamayı istiyor bir hoş merhaba iyi geleceğini düşünüyorum ve komşularımı tanıma ihtiyacı hissediyorum”.

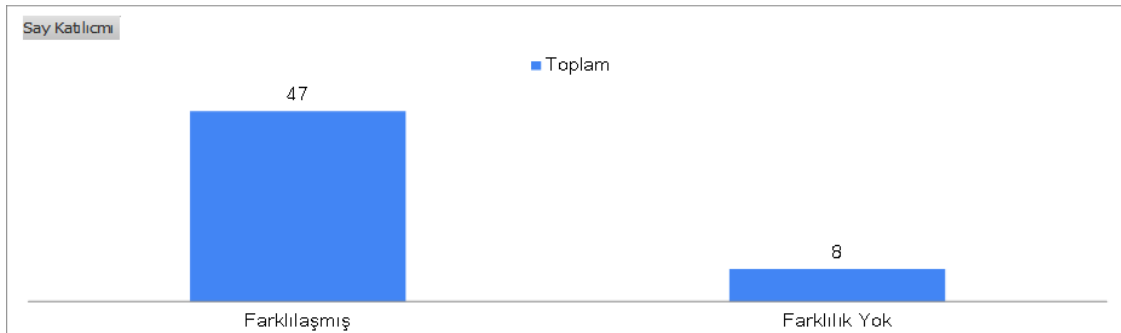
K20: “Bence gereklidir. Evdeki acil bir durumda komşulardan yardım istemek ve onlara güvenmek iyi olabilir. Ancak günümüzde maalesef bu pek mümkün olmuyor”.

K21: “Komşuluk kesinlikle gerekli çünkü aileden uzaksın ve çalabileceğin kapı karşı komşun oluyor. Komşular ile birlikte yemek, oyun ve sınav haftalarında iletişim halinde olmak zaman zaman motive edici olmaktadır. Komşuluk manevi olduğu kadar maddi olarak da gereklidir. Evinde basit bir malzeme kalmamıştır dikkat etmemişsindir ve kapıyı çalıp az bir şey tuz vs isteyebilirsin. Kötü bir ruh halindeyken kapısı çalıp bir kahve içerek derdini anlatıp farklı bir fikir ile zaman zaman göremediğini anlatıp, farklı bir bakış açısı kazandırabiliyor”.

Görüldüğü üzere bir kısım katılımcı için apart yaşamı içerisinde komşuluk gereklidir. Bu durum her ne kadar modern insanın komşuluğa bakışı ile ters orantılı olarak ilerlese de geleneksel bağlamda halen birtakım bağlarında devamlılığının süre geldiğini görebilmekteyiz. Özellikle zor durumlarda komşuluk ilişkilerinin daha sık kullanıldığı katılımcıların cevapları ile görülmektedir. Ancak katılımcıların bu zor durumlar haricinde çoğunlukla komşuluk ilişkilerine yoğunluk vermediği görülmektedir. Özellikle dayanışma çerçevesinde bu konu incelendiğinde dayanışma biçimlerinin de komşuluk ilişkileri ile paralel olarak değiştiği ve ilerlediği görülmektedir. Bundan önceki jenerasyonlar içerisinde komşuluk ilişkileri bir aile olmak, sürekli dayanışma ve işbirliği halinde olmak iken bu dönem içerisinde komşuluk ilişkileri hem oldukça zayıflamış hem de acil durumlar haricinde herhangi bir dayanışma ve işbirliği ihtiyacı gözetilmemektedir.

Örneklem Grubunun Komşuluk İlişkilerini Geçmişten Bugüne Değerlendirilmesi

Temel varsayımlardan biri de komşuluk ilişkilerinin geçmişte daha önemli olduğu ancak gün geçtikçe komşuluk ilişkilerinin koptuğu, farklılaştığı yönündedir. Bu noktada araştırma kapsamında katılımcılara “Geçmişte (5-10 yıl önce) komşuluk ilişkilerine nazaran bugünkü komşuluk ilişkilerini nasıl değerlendiriyorsunuz?” sorusu yöneltilmiştir.



Figür 14.

Katılımcıların 47’si farklılaşmış olduğunu düşünürken 8 kişi ise komşuluk ilişkilerinde herhangi bir farklılaşma olmadığını düşünmektedir. Komşuluk ilişkilerinin dünden bugüne değiştiğini düşünen bazı katılımcıların fikirleri şöyledir:

K9: “Çok fazla zayıflamış olduğunu düşünüyorum. Önceden insanlar birbirlerine en başta güvenirdi, şimdi ise (istisnalar illa ki vardır tabi ki ama) genel bir yorum yapacak olursam, insanlar kimseye güvenemez vaziyete geldiler. Örneğin; 2000’li yılların başlarında annem ve komşusu (hala görüşürler ve başka hiçbir bağımız yok) kapı komşusu ile balkonlar arası bir geçiş yapmışlar kendilerine giriş çıkışlar rahat olsun diye”.

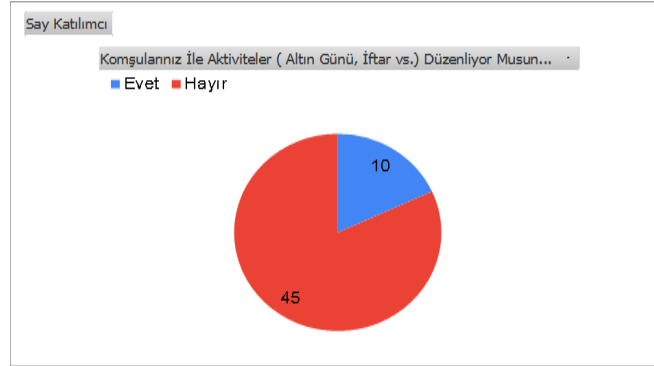
K42: “Doğru bir ifade olacaksa; herkes kendi kabuğuna çekilmiş durumda bugünkü komşuluk ilişkilerinde. İnsanlar soyutlanabildiği kadar soyutlanmaya çalışıyor çevreden, ilişkilerden ve dolayısıyla da komşulardan. Samimi ilişkiler yerini çıkar ilişkilerine bıraktı. O yüzden daha önce verdiğim cevaplardan birine paralel olacak şekilde “biz” duygusu yerini “ben”e bıraktı ve bu rahatlıkla görülüyor.

K31: “Yıldan ziyade orada geçen zamanın önemli olduğunu düşünüyorum. Sadece gençler samimi olmak için biraz zamana ihtiyaç duyuyor artık. Eskiden daha kolay samimiyet kuruluyordu”.

Komşuluk ilişkileri, toplum içerisinde devamlı ve hareketli bir rol oynamaktadır. Zaman içerisinde bu devamlı ve hareketli olan ilişkiler değişikliğe uğramaktadır. İnsanlar arasında yaşanan güven eksikliği, toplum içerisindeki değişimlerle birebir ilişkili olarak ilerler. Bu noktada pek çok katılımcı komşuluk ilişkileri içerisinde güvensizliğin temel aldığını ancak ekonomik koşullar ile ilişkili bir ilişkinin temel alındığını iddia eder. Aynı zaman da işlevselci bir şekilde bireylerin kendi çıkarlarına odaklandığı da gözler önündedir.

Örneklem Grubunun Komşuları ile Aktivite Gerçekleştirme Durumu

Komşuluk kültürü içerisinde iftar, altın günü vb aktiviteler gerçekleştirmek sıklıkla görülen durumlardandır. Ancak bu durumun yeni gelişen komşuluk ilişkilerinden olan apartlar içinde nasıl olduğu aşağıda görülmektedir.

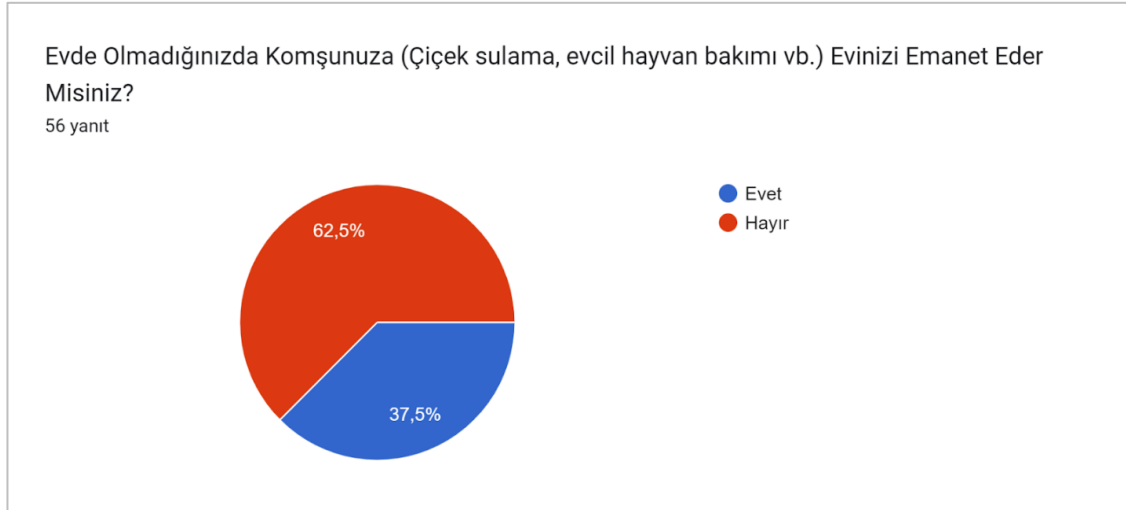


Figür 15.

55 kişiye uygulanan çalışmada 45 kişi komşuları ile aktivite gerçekleştirmediğini belirtirken 10 kişi ise komşuları ile aktiviteler gerçekleştirdiğini belirtmektedir. K50 bu konuyla ilgili olarak “Komşuların dönemlik olarak değişmesi, yeni öğrencilerin gelmesi komşuluk ilişkilerinin kuvvetli olmasına engel olmaktadır”. Diyerek belirtmektedir. Apartlar içerisinde devamlı olarak yaşanan değişimler nedeniyle aktiviteler gerçekleştirmek de güç bir hale gelmektedir. Ancak apartların çeşitlerinden biri olan kız apartları içerisinde, özel etkinlikler düzenlenebilmektedir. K44 ise bu konuya şu şekilde açıklık getiri: “Çalışan ve okuyan bir apartman da yaşıyorsa. Görüşme zamanları ve paylaşım zamanları daha farklı zaman aralıklarında oluyor”.

Örneklem Grubunun Komşularına Evini Emanet Etme Durumu

Komşuluk ilişkileri içerisinde en temel durumlardan biri de komşuda bir anahtarın bulunması acil durumlarda komşunun eve girip gerekli görevleri (çiçek sulama, evcil hayvana bakma vb) yerine getirmesidir. Bu durum yeni gelişen apart komşuluk ilişkisi içerisinde aşağıdaki gibi görülmektedir.

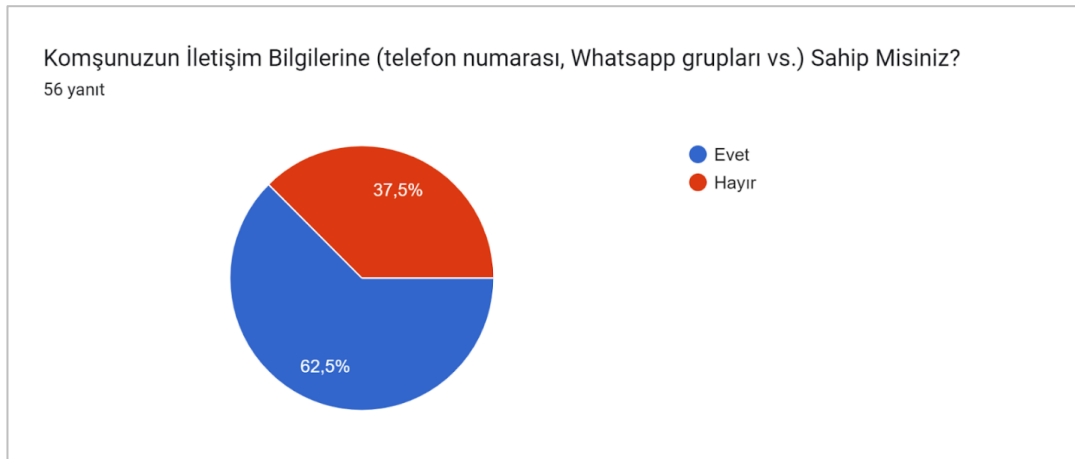


Figür 16.

Apartta ikamet eden kişilerin 34'ü komşularına evini emanet etmeyeceğini belirtirken 21 kişi ise emanet edebileceğini belirtmektedir. K36 apartta yaşama nedeni olarak “yardımlaşma” derken K35 ise “sürekli yeni yüzler görmek güven vermiyor”. Bu duruma bakıldığında kişiler yardımlaşma isterken bir kısmı da apart yaşamında sürekli değişen simalar nedeniyle güvensizlik duyduğunu belirtmektedir. Bu nedenle evin komşuya emanet edilecek kadar bir samimiyet geliştirilemediği görülmektedir.

Örneklem Grubunun Komşuları ile Tanışıklık Durumu ve Komşularının İletişim Bilgilerine Sahip Olma İlişkisi

Gelişen teknoloji ile beraber hemen her apartmanın, apartın vs. Kendine ait grubu bulunmaktadır. Bu grup içerisinde apartın aidatı, temizliği gibi pek çok konu konuşulmaktadır.



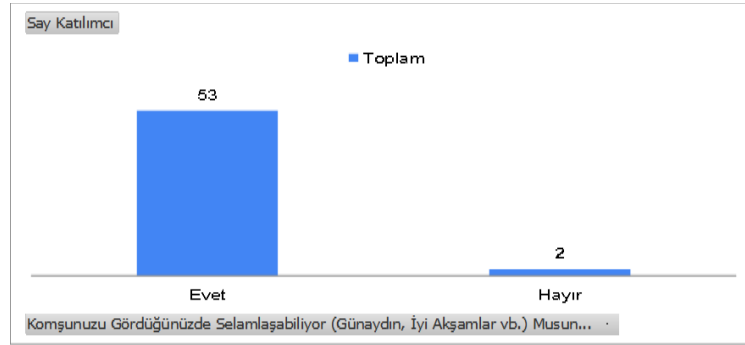
Figür 17.

Bu bağlamda apartlarda bu durum incelendiğinde komşuların iletişim bilgilerinin bulunması 36 kişide bulunmaktadır. İletişim bilgilerinin bulunmadığı 19 kişi bulunmaktadır. Yani apartta yaşayan çoğu kişi diğer komşularının iletişim bilgilerine sahiptir. Bu durum kapı komşunu tanıma düzeyi ile bağlantılı olarak incelendiğinde ise kapı komşusunu tanıyan 31 kişi de komşularının iletişim bilgileri bulunurken 6 kişide bulunmamaktadır. Kapı komşusunu tanımadığı halde iletişim bilgilerine sahip olan ise 5 kişi bulunmaktadır. Geriye kalan 13 kişi ise komşusunun iletişim bilgilerine sahip değildir. Bu noktadan sosyolojik bir inceleme yapılmaya çalışıldığında toplumun yapısı ve bireysel tercihlerin nasıl şekillendiği incelenebilir. Çoğu kişi, komşularının iletişim bilgilerine sahip olsa da bu durum yalnızca fonksiyonel bir noktada kalmaktadır. Benzer şekilde iletişim bilgilerine sahip olmaması da kişisel gizlilik ve sınırları

kurulmuş sosyal bağlar isteğinin bir örneğidir. Bu noktada toplumsal yapının içerisinde hızla gelişen bireyselleşme net olarak gözlemlenebilmektedir.

Örneklem Grubunun Komşuları ile Tanışıklık Durumu

Komşuluk ilişkilerinin incelenmesi bakımından en önemli durumlardan biri de komşuların birbirlerini gördüklerinde selamlaşma durumudur. Eski komşuluk ilişkilerinden günümüz komşuluk ilişkilerine gelen süreç içerisinde komşuların birbiri ile iletişimi her geçen gün azalırken artık yalnızca selamlaşma düzeyine kadar inmiştir. Bu bakımdan incelendiğinde aşağıdaki grafik oluşur.

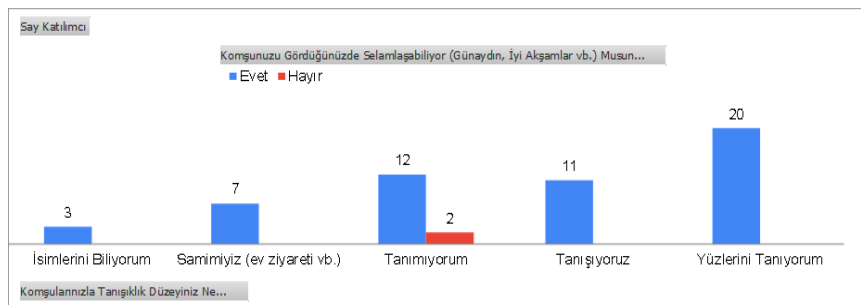


Figür 18.

Grafik üzerinden inceleme yapıldığında 53 kişinin komşularını gördüğünde selamlaşabildiğini söylerken 2 kişinin ise selamlaşamadığını belirtir. Literatür içerisinde incelendiğinde “Komşu olma hali, komşular ile gerçekleştirilen ilişkilerdir. Belirli bir coğrafi çevrede birbirlerini ziyaret eden, şahsen ya da ismen tanıyan, karşılıklı olarak yardımlaşan, ödünç alma ve verme ilişkilerini yürüten, birbirlerinin alet ve malzemelerini kullanabilen, sıkı sosyal ilişki kurmuş olan, sayı bakımından az olan ailelerden oluşan küçük yerel yapıdır”¹¹. Kısaca komşuluk bir ilişki biçimidir. En temel olarak ismen tanışan, yardımlaşma ve sıkı sosyal ilişki kurmuş olan kişilerdir. Bu tanımdan yola çıkılarak komşuluk çerçevesinde selamlaşma ilişkisinin de önemli olduğu görülmektedir. Özellikle apart yaşamı içerisinde benzer meslek ve yaş gruplarına ait olan kişilerin oluşturduğu komşuluk ilişkileri yer alır. Bu nedenle kişiler birbirleri ile herhangi bir çekince olmaksızın selamlaşabilmektedir. Selamlaşmayan kişiler ise özellikle çevresinden duyduğu, haberlerde ya da sosyal medyada gördüğü kötü haberleri işaret etmekte ve bu nedenle selamlaşmaktan dahi çekindiklerini dile getirmektedirler.

Örneklem Grubunun Komşuları ile Tanışıklık Durumu ve Komşuyu Gördüğünüzde Selamlaşma İlişkisi

Komşuluk ilişkilerinin tanışıklık düzeyi ile komşular ile karşılaşıldığında selamlaşabilme ilişkisi bakımından incelendiğinde aşağıdaki grafik oluşmaktadır.



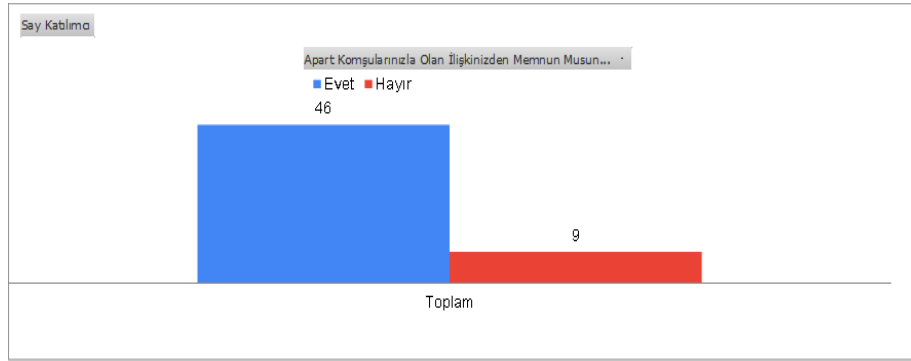
Figür 19.

¹¹ Nirun, Sistematik Sosyoloji, 169.

Grafik üzerinden inceleme yapıldığında komşusunu gördüğünde selamlaşmama durumunu seçen 2 kişi tanışıklık düzeyi bakımından tanımadığını belirtmektedir. Komşularını gördüğünde selamlaşan kişiler incelendiğinde en büyük kısmı kaplayan 20 kişi yüzlerini tanıdığını belirtirken, 11 kişi tanıştığını, 12 kişi tanımadığını ancak selamlaştığını belirtmektedir. 7 kişi ise samimi olduğunu, 3 kişi de isimlerini bildiğini ve selamlaştığını belirtmiştir. Geçmişten bugüne değişen komşuluk ilişkileri içerisinde en bariz verilerin elde edilebileceği alan kişilerin selamlaşma düzeyleri içerisinde olmaktadır. Öyle ki geçmiş dönem içerisinde yaşanan komşuluk ilişkilerinde selamlaşmak oldukça ufak bir detay olarak kalmaktadır. Çünkü bu dönem içerisinde komşular birbirleri ile sadece mekânsal bir yakınlık değil bir yaşam tarzını beraber paylaşmaktadır. Öyle ki iki komşu sadece ihtiyaç anında değil tamamen keyfi olarak akşam oturmaları, altın günleri gibi pek çok etkinliği beraber gerçekleştirmektedir. Bu da bir düzeyde sosyalizasyon sürecini desteklemektedir. Ancak bu durum araştırma kapsamında incelenen grup içerisinde bu şekilde ilerlememektedir. Öyle ki araştırma grubu içerisinde bu samimiyetin yerini bireysellik ve özgürlük alırken, ilişkilerin en mesafeli hallerinden biri olan “selamlaşma” dahi yaşanmamaktadır.

Örneklem Grubunun Apart Komşularıyla Olan İlişkilerinin Memnuniyet Durumu

Apart yaşamı içerisinde yaşayan kişilerin komşularından memnuniyet düzeyleri incelendiğinde aşağıdaki grafik oluşmaktadır.

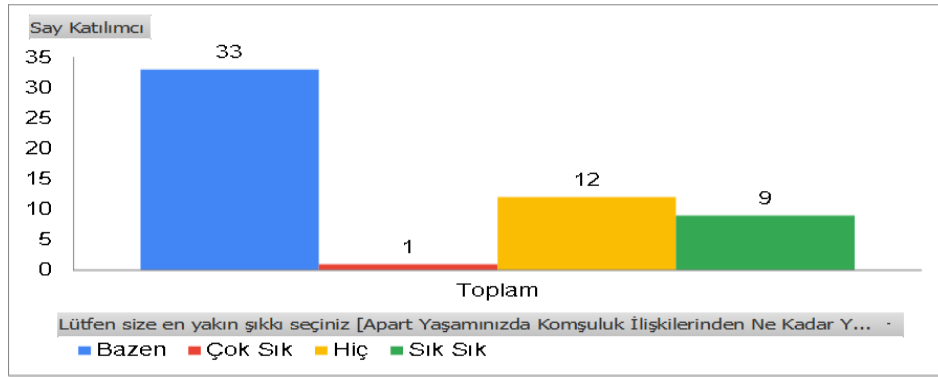


Figür 20.

Apart yaşamı içerisinde komşular ile olan ilişkilerinden memnun olan 46 kişi bulunurken memnun olmayan 9 kişi bulunmaktadır. Hemen her bir kişinin memnuniyet nedeni ile memnun olmama durumu birbirinden farklıdır. Katılımcıların büyük çoğunluğu komşuluktan yana yarar görmese ya da geçmiş ile günümüz komşuluğu arasında büyük farklılıklar görse de komşuluğun bu düzeyli ve daha bireysel yaşamından da memnun olmaktadır. Bunun en temel nedenlerinin başında değişen dünya düzeni gelmektedir. Özellikle hızla değişen dünya içerisinde bireylerin yalnızlaşması ve bireysel bir yaşam tarzına bürünüyor olması etkindir. Bir başka bakış ile geçmiş dönemlerde iş bölümüne bağlı olarak komşular birbirine muhtaç ve bağlı kalmaktadır. Ancak modern şehir yaşamı içerisinde kişiler hemen her ihtiyacını hızla gidermektedir. Ev yaşamıyla ilgili yaşanan aksaklık ve eksiklikler hem şehirleşmenin sağladığı hemen her ihtiyaca yakın olma halinin yanında gelişen teknoloji ile akıllı telefonlar üzerinden pek çok eksik hızla giderilmektedir.

Örneklem Grubunun Apart Komşularıyla Olan İlişkilerinden Yarar Görme Durumu

Komşuluk ilişkileri içerisinde kişilerin en büyük beklentisi komşuları ile yardımlaşmak, yararlı bir ilişki sağlamaktır. Bu durumun apartlarda nasıl olduğu ile ilgili grafik aşağıdaki gibidir.

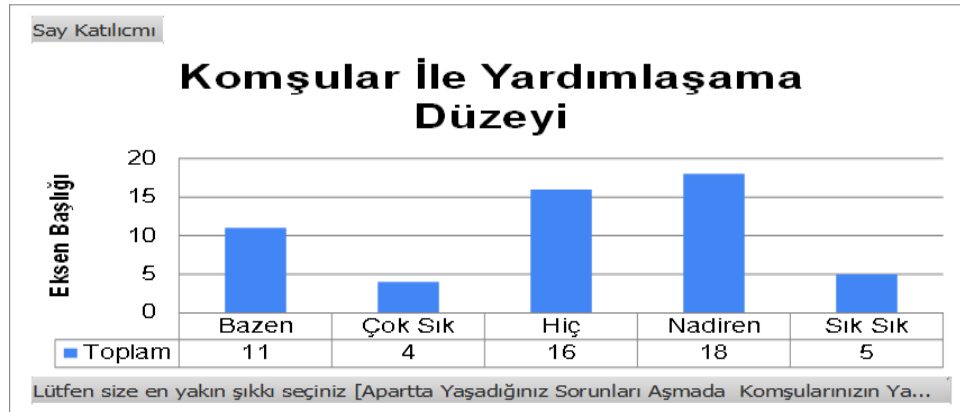


Figür 21.

Çalışmaya katılan 55 kişi içerisinde komşuluk ilişkilerinden yarar görme deneyimini bazen yaşayan 33 kişi bulunurken hiç yarar görmeyen 12 kişi bulunmaktadır. Sık sık yarar gördüğünü ifade eden 9 kişi bulunurken çok sık yarar gördüğünü yalnızca bir kişi ifade etmiştir. Buradan bakıldığında komşuluk ilişkilerinin günümüze gelene dek değişimi apartlardaki komşuluk ilişkilerine de yansıdığı görülmektedir. Geçmişte her konuda birbirine destek sağlayan komşuluk ilişkileri apart kimliği içerisinde bulunmamaktadır. Ancak her ne olursa olsun kişiler komşuluk ilişkilerini sağlam temeller üzerine inşa edemese dahi komşularının olmasına özen göstermektedir. Yani komşu komşunun külüne muhtaçtır bakış açısı günümüze değin ulaşmıştır. Bu bakış yerini daha bireysel daha ben odaklı bir hale bıraksa da komşuluk fikri halen sabit bulunmaktadır.

Örneklem Grubunun Apart Komşularıyla Olan İlişkilerinde Yardımlaşma Durumu

Genel varsayımlardan biri de komşuluk ilişkileri içerisinde yardımlaşmanın esas olduğudur. Araştırma kapsamında bu sorunun cevabı aşağıdaki grafikte olduğu gibidir.

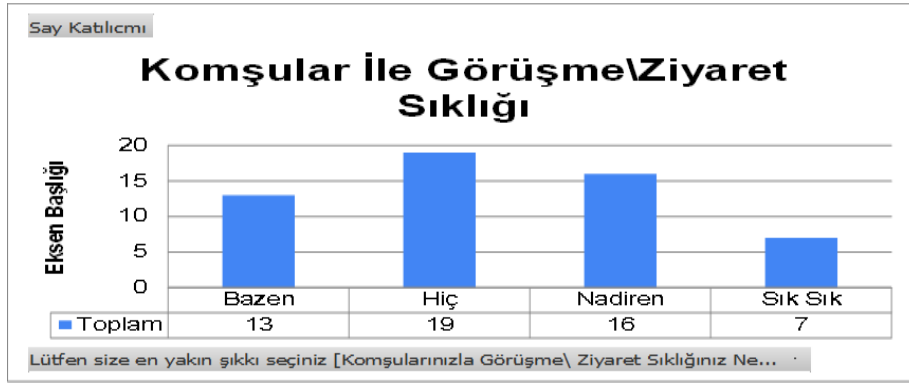


Figür 22.

Komşuları ile yardımlaşmanın “hiç” olmadığını belirten 16 kişi bulunur. “Nadiren” yardımlaşmanın sağlandığını 18 kişi, “bazen” yardımlaşabildiğini 11 kişi, “sık sık” yardımlaştığını 5 kişi, “çok sık” yardımlaşma sağlandığını ise 4 kişi belirtmektedir.

Buradan bakıldığında yeni gelişen apartların komşuluk ilişkileri içerisinde yardımlaşmanın oldukça düşük olduğu daha bireyselleşmiş bir yapının varlığı etken olduğu görülmektedir.

Örneklem Grubunun Apart Komşularını Ziyaret Etme\Görüşme Sıklığı Durumu



Figür 23.

Komşuları ile “hiç” görüşmediğini belirten 19 kişi olurken “nadiren” görüşen 16 kişi, “bazen” görüşen 13 kişi ve “sık sık” görüşen sadece 7 kişi bulunmaktadır.

Buradan bakıldığında geçmişte komşuların sık sık görüşmesi neredeyse gün aşırı ziyaretler apart komşuluğu içerisinde çok da mümkün gözükmemektedir.

Sonuç ve Değerlendirme

Komşuluk insanlık tarihi kadar geçmişe sahip olan bir olgudur. İnsanlık tarihi kadar eski olan komşuluk içinde barındırdığı sosyal bağlar ile de sosyal eylem olarak hemen her kesimden kişinin hayatının olmazsa olmaz bir parçasıdır. Ancak sosyo-kültürel değişim hızı ve çeşitliliği hiçbir dönemde olmadığı şekilde yüksek ve etkili olarak toplumlar üzerinde etkili olmaktadır. Bu yüksek hızda değişen toplumlar içerisinde ise sadece belli toplumsal kurumlar değil toplumun değer, kültür ve günlük pratiklerinde köklü değişiklikler yaşanmaktadır. Bu köklü değişiklikler içerisinde etkili olan bir diğer önemli kavram ise “küreselleşme” olmaktadır. Etkisini hızla ve her gün farklı şekillerde kendini gösteren küreselleşme hemen her toplumun birbirinden haberdarlığını arttırırken bir taraftan da dünyayı küçük bir köy haline getirmektedir. Tüm bu etkenler insanlar arasında yaşanan sosyal ilişkiler ve eylemler bütünü üzerinde de etkili olmaktadır.

İnsanlar arasında en etkili olan ilişkilerin içerisinde yaşam alanlarının en büyük şahitlerinden olan komşuluk ilişkileri de görülmektedir. Komşuluk kavramı son dönemde hem içeriği hem de kapsadığı alan bakımından önemli değişimlere uğramıştır. Bu araştırma kapsamında yeni oluşan komşuluk ilişkilerinden olan “Apart Komşuluğu” ele alınmaktadır. Çalışma içerisinde apart komşuluğu incelenirken değişen komşuluk ilişkileri, bireylerin komşuluğa olan yaklaşımları da ortaya konmuştur.

Özellikle apart komşuluğu çerçevesinde öğrenci, çalışan yaşamının daha sık görüldüğü küreselleşmenin ve kentleşmenin kişilerin ev tercihlerinde dahi ne denli etkili olduğu ortaya konmuştur. Araştırma süreci boyunca apartta yaşayan kişilerle yapılan görüşmelerde en genel anlamı ile eski komşuluk ilişkileri ile bugün ki komşuluk ilişkileri arasında gerçek ve gözle görülür bir farklılık olduğu ortaya konmaktadır. Özellikle kentleşmenin etkisiyle oluşan yeni yerleşim türlerinden olan apart tipi yerleşimler içerisinde yenilikçi bir yaşam tarzı oluşmaktadır.

Genel olarak çalışma incelendiğinde komşuluk ilişkilerinin zaman içerisinde değiştiği hemen her katılımcı tarafından ifade edilmektedir. Komşuluğun bir bütün olarak değil aynı zaman da belirli alanlarında da değişimler gözlemlendiği belirtilmiştir. Özellikle birlik, beraberlik ve dayanışma noktalarında öne çıkan bu değişimin en temel nedenlerinin başında küreselleşme gelmektedir. Modern şehirlerin hızla oluşması, kitle iletişim araçlarında olan büyük yenilikler ve anında haberdarlık gibi pek çok önemli kavram bu değişimin hızlanmasında etkili olmuştur. Bu değişim sonucunda yeni yapılar ve yenilikçi komşuluk

ilişkileri oluşmuştur. En genel tabiri ile “kentsel yaşam tarzı” olarak ifade edilen bir yaşam tarzı oluşmuştur. Bu yaşam tarzı ile komşuluk şehir içerisinde nitelik bağlamında değişse dahi kaybolmamakta devamlı olarak varlığını bir şekilde sürdürmektedir.

Komşuluk olgusu bu çalışmada ikamet edilen yapının özelliklerine bağlı olarak ele alınmaktadır. Kırıkkale ili Yahşihan ilçesinde yer alan Kırıkkale Üniversitesi Prof. Dr. Beşir Atalay Kampüsü çevresinde yer alan yeni tip yaşam konutlarından apartlarda yapılan çalışmalarda komşuluk ilişkileri ele alınmıştır. Apart tipi konutlar genellikle 1+1, 2+1 gibi daha küçük yaşam alanlarına sahiptir genellikle her bir odada başka bir kişinin yaşaması ile ortak yaşam alanlarına sahiptir. Çoğunlukla öğrencilerin tercih ettiği bu yeni yapı tarzı aynı zaman da çalışan ve emekliler tarafından da sıklıkla tercih edilir. Bunun en temel nedeni ise hem küçük olması ile temizlik, masraf vb. Durumların az olması hem de yaşam alanı bakımından oldukça yeterli olmasıdır. Ancak en önde gelen nedenlerden biri de ucuz kiralama seçeneği sunmasıdır. Apartlar karma, kız ve erkek apartı olmak üzere üç çeşit halinde faaliyet göstermektedir. Hemen her apartın kendine ait ortak yaşam alanları ve kuralları bulunur. En temel olarak kız ve erkek apartlarına karşı cinsten kişilerin girişi yasaktır. Bu özelliği ile yurtlar ile benzerlik göstermektedir. Yalnızca yaşam alanı olmaktan ziyade benzer iş sahalarına sahip olan insanların da bir buluşma noktasıdır. Araştırma kapsamında bu küçük ancak içeriğinde birden fazla grubun yer aldığı yapıların komşuluk ilişkileri incelenmiştir.

Kırıkkale sahip olduğu mühimmat fabrikası, silah ve tüfek fabrikası, çelik fabrikası, barut fabrikası gibi önemli fabrikalara ev sahipliği yapar. Artan sanayileşme beraberinde hızlı bir kentleşme sürecini oluşturmaktadır. Ayrıca bölgeye kurulan Kırıkkale Üniversitesi ile de hızlı bir toplumsal değişim alanı oluşmaktadır. Toplumsal değişimin de etkisiyle sosyal ilişkiler ve özellikle de komşuluk ilişkileri çerçevesinde de değişimler yaşanmıştır. Komşuluk ilişkilerinde yaşanan değişim içeriği, niceliği, kişilerin mesleki statüleri ve eğitim seviyelerin değişimiyle bağlantılı olarak hareketlilik gösterse dahi ortadan kalkmamaktadır. Komşuluğun bu denli değişime uğraması ancak ortadan kalkmamasının en temel nedeni ise kültürdür. Kentleşen, fabrikalaşan ve her geçen gün daha da kalabalık hale gelen Kırıkkale ili içerisinde de bireyselleşmenin hızla arttığı çalışma içerisinde gözle görülmüştür. Ancak bu durumun hemen her ülke için hatta hemen her il için dahi değişiklik göstereceği unutulmamalıdır. Şehirlerin sahip oldukları değerler ve kültür sistemi içerisinde komşuluk ilişkileri farklı şekillerde biçim almakta ve buna bağlı bir değişim geçirmektedir. Özellikle komşuluğun getirdiği dayanışma ve sosyal kontrol mekanizmaları hemen her ilden ile değiştiği gibi mahalleden mahalleye göre dahi değişiklik göstermektedir.

Yukarıda sözü edilen tartışmalar bağlamında incelenen apart tipi komşuluk ilişkilerinden elde edilen verilerde kişilerin hemen her biri komşuluğun geçmişten bugüne köklü değişiklikler gösterdiğini belirtir. Özellikle yeni nesil olarak nitelendirilen “Z Kuşağı” kişilerin ağırlıkta olduğu araştırma kapsamında kişilerin komşuluk ilişkilerine olan bakışlarının da net olarak değiştiği ortaya konulmaktadır. Araştırma detaylı bir şekilde değerlendirildiğinde göze çarpan faktörler şöyledir; yaş ekseninde incelendiğinde en büyük paydayı 18- 24 yaş arasında gençler oluşturmaktadır. 55 kişiyle yapılan çalışmada yalnızca 1 kişi 45-54 yaş aralığında bulunur. Bu açıdan bakıldığında apart tipi yaşam biçiminde gençlerin daha yoğun olduğu ortaya konulmaktadır. Örneklem grubu içerisinde cinsiyetin de oldukça yakın olduğu görülür. Araştırma yapılan grubun yaklaşık yarısı bekarıdır. Buna bağlı olarak 29 kişi üniversite mezunu iken 4 kişi yüksek lisans eğitimine devam etmektedir.

Kırıkkale ilin Yahşihan ilçesinde apartta yaşayan kişilerin mesleki durumları da komşuluk ilişkilerinin belirlenmesinde önemli bir konumdur. Örneklem grubunun yarısından fazlası öğrenciyken geriye kalan en büyük paydayı özel sektörde çalışan kişiler kapsamaktadır. Oldukça küçük yapılar olan apart tipi konutlarda büyük paydayı bekar kişiler almaktadır. Katılımcıların %71’i bekar öğrenciyken bunu takiben %8’i ise bekar özel sektör çalışanlarıdır. Bu bağlamda incelendiğinde genellikle bu yaşam konutlarında bekar kişilerin daha sık kaldığı görülür.

Özellikle eğitim ve iş nedeniyle tercih edilen apartlarda kişilerin yaşam süreleri incelendiğinde dağılım yine birbirine yakın olarak ilerlemektedir. 2 yıldan daha fazla yaşayan 21 kişi bulunurken 1 yıldan fazladır yaşayan 13 kişi bulunur, en az yaşayan ise 1-5 ay boyunca apartta yaşam sürdüren 12 kişi bulunur. Bu çerçeveden incelendiğinde genellikle apart tipi yaşamı seçen kişilerin uzun süreler içerisinde beraber kaldıkları görülür ancak eğitim ya da iş durumları sonlandığında kişilerin apart tipi yaşamdan ve taşındıkları ortadadır. Bu nedenle hemen her apartta devamlı hareketlilik ve kişi sirkülasyonu görülür. Devamlı olan değişim nedeniyle de sıkı sosyal ilişkilerin kurulması oldukça zorlu olmaktadır.

Komşuların tanışıklık ve ilişki düzeyleri araştırma içerisinde ele alındığında katılımcıların büyük çoğunluğu yalnızca yüzlerini tanıdığını ifade etmektedir. Aynı zamanda tanışıp, samimi olduğunu ifade eden 18 katılımcı bulunmaktadır. Buradan bakıldığında apart içerisinde kişilerin birbirini en azından sima olarak tanıdığı görülür. Bu çıktı ile katılımcıların komşuları ile selamlaşma ifadelerini kullandıkları da görülür. Yalnızca iki katılımcı komşuları ile selamlaşmadığını ifade eder. Katılımcıların yarısından fazlası komşularını tanıdıklarını belirtirken kapı komşularını da tanıdıklarını belirtmektedir. Burada görüldüğü üzere apart tipi komşuluk ilişkileri içerisinde de “komşu” ve “komşuluk” kavramları anlamlarını taşımakta ve halen varlığını sürdürmektedir. Kişiler halen komşularını tanıma noktasında hassasiyet göstermekte ve bu nokta da yabancılaşma bulunmamaktadır. Ancak katılımcılardan 47’si komşuluk ilişkilerinin geçmişten bugüne değiştiğini ifade eder. Bunun beraberinde komşuluğun gerekliliği konusunda 34 katılımcı gerekli olduğunu belirtir. Buradan da görüldüğü üzere katılımcılar komşuluğun bir ihtiyaç olduğunu kabul ederken aynı zaman da bu konu da komşuluk ilişkilerini daha sık ya da eskisi gibi bir hale getirmek için özel bir çaba geliştirmemektedir. Geçmişten günümüze değin komşuluk ilişkileri ele alındığında en açık ve güven temelli olarak komşuya ev emanet etme hareketi görülür. Araştırma kapsamında “evinizi emanet eder misiniz?” sorusuna verilen yanıtlarda 34 kişi ile hayır cevabı yoğunluktadır. Bu nokta da apart tipi komşuluk ilişkileri içerisinde yaşayanların komşuluk ilişkilerini gerekli ancak güvenli görmediği ortadadır. Ayrıca apart tipi yaşamda kişilerin hemen her birinin kullanabileceği ortak alanlar bulunur. Ancak katılımcıların büyük çoğunluğu komşuları ile hiçbir aktivite gerçekleştirmediğini belirtmektedir.

Yukarıda yer alan bulgulardan yola çıkarak geçmişten bugüne komşuluk ilişkilerinin değiştiği açıkça görülürken aynı zaman da kişilerin komşuluğu da ne denli değerler sistemleri içerisinde tuttuğu görülür. Özellikle gereklilik noktasında hemen her katılımcı gerekliliği savunurken komşu ile yapılan aktiviteler ya da ev emanet etme gibi temel güven göstergesi olan durumlarda da bulunmadığı görülür. Bu noktada katılımcılara sorulan “komşunuz ile sahip olduğunuz ilişkiden memnun musunuz?” sorusuna 46 katılımcı “evet” cevabını vermiştir. Buradan bakıldığında kişiler komşuluk ilişkilerinin değiştiğini kabul eden kullanıcılar aynı zaman da bu değişen komşuluk ilişkilerinden de memnun olmaktadır. Bu değişim her ne kadar olumsuz gibi gözükse de değişen dünya, küreselleşme gibi pek çok etken nedeniyle kişiler komşuluk ilişkilerine ihtiyaç duymamaktadır. Daha da bireysel ve kişisel bir dünyanın kapılarının aralandığını bu noktada daha net görmekteyiz.

Kaynakça

- Arıkan, R. “Anket Yöntemi Üzerinde Bir Değerlendirme”. Haliç Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi 1/1 (2018): 97-159.
- Gündüz, M. ve Yıldız, M. C. “Türk Yazılı Kültüründe Komşuluk”. Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi 7/25 (2008): 123-138.
- Gündüz, M. ve Yıldız, M. C. Komşuluk Kültürü. Ankara: Nobel Akademik Yayıncılık, 2015.
- Nirun, Nihat. Sistematiik Sosyoloji Yönünden Sosyal Dinamik Bünye Analizi. Ankara: Atatürk Kültür Merkezi Yayınları, 1991.
- Özdemir, M. “Nitel Veri Analizi: Sosyal Bilimlerde Yöntembilim Sorunsalı Üzerine Bir Çalışma”. Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi 11/1 (2010): 323-343.
- Yıldırım, A. ve Şimşek, H. Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri. Ankara: Seçkin Yayınları 2008.
- Simmel, G. The Sociology of Georg Simmel. Ed. K. H. Wolff. Glencoe: Free Press, 1950.